

ICH BIN EINE BERLINERIN

MICHELBERGER HOTEL

BERLIJN IS EEN MAGNEET VOOR JONGE ONTWERPERS, KUNSTENAARS, MUZIKANTEN EN ANDERE CREATIEVEN. ER EEN WEEKEND VERBLIJVEN IS NIET LANGER GENOEG. WIE DE STAD ECHT WIL MEEMAKEN, GAAT ER EEN TIJDJE WONEN. HOE TOLL DAT IN WERKELIJKHEID IS? AMARANTHA, KICKAN EN DORIEN KUNNEN HET JE VERTELLEN. [TEKST ELSBETH GRIEVINK](#)

Amarantha: 'De stad is falliet, IEDEREEN IS ARM, maar Berlijn is wel de enige metropool waar je kunt overleven terwijl je geen cent te makken hebt'

"Op de eerste avond dat ik ooit in Berlijn was, werd ik meteen betoverd. Ik zat in een cafétje in Kreuzberg en voor het raam stond een oude man, met een lange grijze baard. Hij blies zeepbellen en wees ernaar. Het klinkt misschien raar, maar op dat moment kon ik me niet voorstellen dat er een andere stad bestond, waar zoiets spontaan kon gebeuren zonder dat iemand ervan opkeek." Amarantha Groen (20) was nog maar 19 jaar, en net begonnen aan een studie filosofie in Rotterdam, toen ze besloot: ik wil in Berlijn wonen. "Het was een vrij impulsief plan," vertelt ze, "maar het liet me niet meer los. Dus besloot ik te gaan. Aanvankelijk voor een weekje, om me een beetje te oriënteren. Maar toevallig ontmoette ik toen mensen die twee ruime kamers vrij hadden in hun Wohn Gemeinschaft in Friedrichshain, in het oude Oost-Berlijn, pal tegenover een kraakpand vol punkers." Nog geen maand later was Amarantha ein Berliner. De verschillen tussen Berlijn en thuisstad Rotterdam? "In Berlijn zijn de straten breder, de mensen harder, de winter een stuk strenger, de zomer één groot feest en het nachtleven onvoorstelbaar. Het is alsof alles kan gebeuren, op

TRESOR, EEN VAN DE BEKENDSTE CLUBS VAN BERLIJN

WUNDERKIND: STULPJE VAN DE OPKOMENDE DESIGNER WOLFGANG

KLEINE REISE: VOOR DE CREATIEVE SCENE

© Beate Wenzel

WUNDERKIND

KICKAN SCHIPPER

DE LUXE SHOPPINGMALL QUARTIER 206

KONK BERLIN: AVANTGARDISTISCH DESIGN

DORIEN DIJKWEL

ieder tijdstip. De stad zit vol geheimen en verrassingen." De aantrekkingskracht van Berlijn lijkt groter dan ooit. Zéker twintigers en dertigers met creatieve beroepen en andere vrije denkers die de Hollandse Randstad beu zijn, verhuizen en masse naar Berlijn. Vanwege de lage huren en de goedkope biertjes, vanwege de clubscene, de creativiteit en de vrijheid. Alles lijkt er mogelijk, veel meer dan in het aangeharkte Nederland.

Dat was ook voor Dorien Dijkwel (27) reden om van Utrecht naar Berlijn te verkassen. Nog maar een week geleden werd ze door zus en vriend weggebracht. Het vinden van een kamer was niet moeilijk. "Via een kamersite vond ik een leuke studio in Friedrichshain. Ik betaal 380 euro voor 35m². In Utrecht zou ik het dubbele betalen voor zoiets." Wat haar zo aantrok in Berlijn? "Het is een echte stad. Het is enorm groot, op ieder moment van de dag is er iets te doen, er lopen de meest uiteenlopende mensen rond, maar niemand bemoeit zich met elkaar of heeft zijn oordeel klaar. Het is hier heel vrij en open."

Kickan Schipper (27) woonde in Amsterdam, voor ze in juni naar Berlijn verhuisde. Het was vooral avontuur waarnaar ze op zoek was. "Ik had zin om me onder te dompelen in een

Kickan: 'Doordat bijna niemand een voltijd baan heeft, HEEFT IEDER-EEN ALTIJD TIJD OM UIT TE GAAN'

nieuwe, grote stad." Waarom het Berlijn werd? "Amsterdam is mooi, klein en duur. Berlijn rauw, groot en goedkoop. Plus ontzettend jong. Het wemelt er van de bars, clubs en leuke initiatieven. Ik heb het gevoel dat ik Berlijn nooit helemaal zal kennen: het verandert constant. Amsterdam ken ik als mijn broekzak."

MODE IN MITTE

Berlijn is een stad van contrasten. Van rauwe industrie tegenover moderne architectuur. Van troosteloze woningblokken versus creatieve broedplaatsen, waar jonge kunstenaars en ontwerpers zich ontplooiën. Ook op het gebied van mode en design kun je spreken van een inspirerende clash. Zo kun je fantastische vintage vondsten doen op de vlooiemarkten in

Mauerpark, terwijl je in Mitte überluke shoppingmalls à la **QUARTIER 206** aantreft. De kosmopolitische architectuur, de art deco ramen, het zwart-witte marmer: ja, dat is óók Berlijn. Een aantal shopadressen moeten echt in je black book, als je een tripje Berlijn maakt, om te beginnen bij **THE CORNER BERLIN**, dat twee shops heeft in het centrum van Berlijn. Vooral de winkel op de Französische Strasse is *ganz gross*, met bijzondere stukken van Alexander Wang, Balenciaga, Philip Lim, Lanvin en andere merken. Een straat verderop vind je, in het midden van Quartier 206, de **DEPARTMENTSTORE**. Niet minder dan 2500 vierkante meter is tot de nok gevuld met mode (Chloé, Dries van Noten, Oscar de la Renta, voor ieder modehart wat wils), make-up, huid- en haarproducten, boeken, muziek, bloemen en interieuraccessoires.

Tussen al het kopen door kun je even theedrinken en chocolaatjes knabbelen aan de bar. Mag het wat meer outgoing? **WUNDERKIND** is het label van de Duitse couturier Wolfgang Joop, die nog maar net aan de weg aan het timmeren is als ontwerper, maar al een bijzonder hoog niveau heeft bereikt. Collecties van een paar seizoenen terug, én samples voor iets zachtere prijsjes, vind je bij **WUNDERKIND VINTAGE** op de Tucholskystrasse 36. Eén straat verderop zit **KONK BERLIN**. Hier vind je mode, sieraden en andere accessoires van Berlijns meest avant-gardistische ontwerpers zoals Bo van Melskens, c.need, Penkov en Penelope's Sphere.

De goedverdienende Berlijnse architect slash ontwerper slash kunstenaar zal z'n kleren waarschijnlijk kopen bij **ANDREAS MURKUDIS**, die artistiek-sobere stukken verkoopt - veelal in zwart - van onder meer Maison Martin Margiela, Haltbar, Sophia Kokosalaki, Lutz en Roberta Furlanetto. De collectie is aangevuld met bijzondere meubelstukken en kunst. Dorst gekregen? Op steenworp afstand bevindt zich een goeie stube om je te laven aan een kop *milchkafee*: **KAFFEE MITTE**. Hier proef je de sfeer van de stad temidden van eigenzinnige locals en vermaak je je eindeloos met mensen kijken.

Een leuke zone is het stuk tussen de Alexanderplatz en de Hackescher Markt. Het stikt er van de fancy barren en winkels, waaronder **MYKITA**, een plek waar niet alleen (zonne)brildraagsters blij van worden, maar ook architectuurliefhebbers. Betonnen witgeschilderde wanden, een glazen gevel en heel veel brillen: *that's basically it*. Berlijns rauw vanbuiten, strak en stylish vanbinnen. De Mulackstrasse, om de hoek, wordt door de Berliners 'Modemeile' genoemd. Oftewel: mode, mode en nog eens mode. Met op nummer 4 het fantastische **STARSTYLING**. Meer museum dan winkel, eigenlijk, met dito prijzen. Van Mitte koers je naar de wijk Friedrichshain, al was het alleen al voor de Berlinomat, dé winkel om leuke cadeautjes te scoren voor thuis. Alle producten zijn 100% Berlijns: van Berlijn-kwartetspel tot Fernsehurm-deegvormpjes.

Na een dag uitgeven kun je berehonger hebben. Niets beters op zo'n moment dan een voedzaam Duits maal. Bratwurst, schnitzels, dat werk. Maar dan wel een beetje sophisticated, bitte. Het kan bij **ALPENSTÜCK**, een knus restaurantje op de Gartenstrasse, in Mitte. De cheffkok spreekt zelf van een Heimatküche, wat betekent dat je er

TIP: WETEN WAT ER TE DOEN IS IN BERLIJN? SCOR EEN TIP OF ZITTY MAGAZINE, WAAR ALLE FESTIVALS, VOORSTELLINGEN EN EXPOSITIES IN STAAN, EN TREK JE PLAN.

MENSEN KIJKEN BIJ KAFFEE MITTE

MYKITA: STRAK EN STYLISH

KEKKE SCHEDELS BIJ ANDREAS MURKUDIS

ANDREAS MURKUDIS

typisch Duitse gerechten kunt verwachten, gemaakt van dagverse producten. Het interieur heeft absoluut Schlager-elementen – wanden van sprokkelhout en hertengeween aan de muur – maar in combinatie met de blankgelakte tafels, de strakke leren banken en de classy verlichting krijgt dat een knipoog.

BLUT

Niet dat veel Berliners zelf het geld hebben om fancy uit eten te gaan, of rücksichtlos te gaan shoppen. De werkloosheid is er enorm, en armoede tiert welig. Zoals Amarantha zegt: "De stad is falliet, iedereen is arm en tegelijkertijd is Berlijn de enige metropool waar je kunt overleven terwijl je geen cent te makken hebt."

Kickan: "De truc is om het zo lang mogelijk uit te houden en zo min mogelijk uit te geven. Gelukkig stikt het in Berlijn van de plekken waar je voor weinig geld heerlijk kunt eten. Een voorbeeld daarvan is **GREEN RICE**: Vietnamees, met veel verse groenten en lekkere kruiden. Borden vol, voor maar 5,50 euro. Je vindt hem in de Adalbertstrasse in Kreuzberg." In Amsterdam werkte Kickan als projectmanager bij een

TANZEN!

Dat uitgaan, dat is om over naar huis te schrijven. Lange brieven vol. Want alles kan: je wordt niet weggestuurd vanwege de 'verkeerde' kleren, hoe gekker hoe beter is het credo, aan sluitingstijden doet niemand, en ook niet aan torenhoge entrees.

Een van de leukste wijken om de avond te beginnen is het multiculturele Kreuzberg. Leuke cafés en kleine clubs overal. Tot Amarantha's favorieten behoren de **KLEINE REISE** - een ongedwongen café met een alternatief, creatief publiek – en de **CLUB DER VISIONAIRE**, een openluchtbar aan de Spree, in Kreuzberg. "Het is een fijne plek om te chillen. Ze draaien typisch Berlijnse minimal muziek en er heerst een fijne sfeer. Daarnaast ligt **BADESCHIFF**: in de winter een overdekte sauna annex zwembad, in de zomer een zwembad midden op de Spree."

Gun je lief ook een verzetje en ga wat drinken in de **NEWTON BAR**, waar je wordt omringd door blote vrouwen aan de muur, gefotografeerd door fotograaf Helmut Newton, en je je sigaretje rookt in roodleren fauteuils. Qua clubs is er voor ieder wat wils. Houd je van balkanbeats? Dan ga je tanzen

De Mulackstrasse, om de hoek, wordt door de Berliners Modemeile genoemd. Ofterwel: MODE, MODE & NOG EENS MODE

communicatiebureau gericht op de culturele sector. Nu zit ze achter de kassa bij de Berlin Biennale, een expositie over verschillende locaties in de stad. "Deze is bijna ten einde, dus moet ik op zoek naar nieuw werk," vertelt ze. Ze deelt een zolderappartement in Prenzlauerberg. "Een prachtige buurt met mooie huizen, kleine straten met bomen, en overal café'tjes, restaurantjes en winkels. Ik betaal 400 euro huur, wat hier vrij veel is. Het is ook een wat duurdere wijk. Het stikt er nu van de tweeverdieners met kleine kinderen. Tijd om te verhuizen naar een eigen appartement in Kreuzberg." Dorien werkte in Nederland als freelance tekst- en eindredacteur voor diverse tijdschriften en kan dat werk waarschijnlijk op afstand blijven doen. Bovendien heeft ze zich ingeschreven voor een studie Engels, volgt ze Duitse les, werkt ze mee aan een modeshow en heeft ze een aantal sollicitaties lopen. "Ik ben van plan in elk geval een halfjaar te blijven, en daarna beslis ik of mijn verblijf verleng of niet." Amarantha wilde haar studie filosofie voortzetten in Berlijn, maar stuitte niet alleen op taalobstakels, maar ook op het bureaucratische schoolsysteem. "Na een halfjaar ben ik met m'n studie gestopt."

In Berlijn wonen, dat doe je voor het avontuur, niet voor de carrièrekansen. Werk is er namelijk niet. Werkzoekenden des te meer, waardoor je met z'n allen in dezelfde lege vijver vist. Gelukkig heb ieder nadeel z'n voordeel. Want creativiteit gedijt nog altijd het best onder erbarmelijke omstandigheden. En, zoals Kickan zegt: "Doordat bijna niemand een voltijd baan heeft, heeft iedereen altijd tijd om uit te gaan."

bij **KAFFEE BURGER** in Mitte. Clubben ondergronds? Check de Partykeller van restaurant **EDELWEISS**. Ga je loos op techno en electro? Dan wordt het Tresor, al twintig jaar een van de beroemdste en invloedrijkste clubs van de stad, op een locatie waar je kippenvel van krijgt. Sowieso grossiert Berlijn in clubs op indrukwekkende spots. Neem **40 SECONDS**, dat zijn naam dankt aan de veertig seconden die het duurt voor je met de lift op de achtste etage aankomt. Het is een van de mooiste clubs, zowel qua interieur als qua uitzicht en bezoekers, die zich in hun mooiste outfitjes op de banken in de Pantou Lounge en de Pearl Lounge draperen. Bij lekker weer neem je je cocktail gewoon mee naar een van de dakterrassen, vanwaar je uitkijkt over de Potsdamer Platz en – als je maar lang genoeg doorzakt – de zon kunt zien opkomen. Op de dertiende etage van het Soviet block op Alexanderplatz bevindt zich hét toevluchtsoord voor modemeisjes en -jongens die zin hebben in een wilde nacht: **WEEK END**. Dansen en drinken met uitzicht over Berlijn.

VOOR ALTIJD

Een stad waar alles te krijgen is, behalve werk. Hoe lang houd je het daar uit? Berlijn had Amarantha betoverd, maar ze voelde zich niet direct thuis: "Het is een harde stad. Het is best moeilijk om je plekje te vinden. Dat komt ook door de uitgaanscultuur. Als je leuke mensen ontmoet, ga je eerder samen uit, dan dat je gezellig bij elkaar komt eten. Dat vond ik soms wel jammer." Amarantha is weggegaan uit Berlijn

VOETJES VAN DE VLOER BIJ KLEINE REISE

BADESCHIFF: ZOWEL BUITEN ALS BINNEN ZWEMMEN

TIP: OM SNELLER VAN WINKEL A NAAR WINKEL B TE KOMEN, HUUR JE EEN FIETS VIA CALLA-BIKE: WWW.CALLABIKE-INTERAKTIV.DE.

DUIJSTERE SFEREN BIJ TRESOR

TIP: HET VOORMALIGE NAZI-VLIEGVELD TEMPELHOF IS SINDS EEN JAAR OPENGESTELD ALS OPENBAAR PARK EN TOEGANKELIJK VOOR IEDEREEN. ROLSCHAATSEN OVER DE LANDINGSBANEN, BARBECUEËN TEGEN HET DECOR VAN DE VROEGERE PASSAGIERSTERMINAL: HET KAN ALLEMAAL.

om weer te gaan studeren, in Nijmegen. Wonen doet ze nu in Keulen. Ze had een bijzondere tijd in Berlijn, maar niet alles was even leuk. "Omdat er al zoveel leuke mensen zijn, voel je je soms wat overbodig," vertelt ze. "Iedereen is kunstenaar, model, acteur, schrijver én dj tegelijkertijd, maar stiekem verdient bijna niemand zijn geld ermee. De interessantdoenerij wordt er niet minder op. De Berliners kunnen best blasé zijn."

Dorien is haar avontuur net begonnen en zet voorlopig in op minstens een halfjaar Berlijn. Kickan weet al dat ze maximaal een jaar zal blijven. Haar vriendje woont nog in Amsterdam, langer dan een jaar wil ze hem niet missen. Goed. Wellicht moet je er geen tienjarenplan van maken, van dat wonen in Berlijn. Maar als je het kort houdt, heel hard geniet van de vrijheid, om weer weg te gaan als je écht blut bent, kan het een ervaring zijn om nooit te vergeten. Bovendien: je kunt er altijd nog gewoon vakantie houden. Slaapgelegenheden genoeg, in vele verschillende prijsklassen. Wie een cosy verblijf zoekt voor niet te veel geld, heeft een goeie aan **DIE FABRIK**. Deze oude ijzerwarenfabriek in de gezellige wijk Kreuzberg herbergt zowel tweepersoons kamers (vanaf € 50 per kamer per nacht), als grote kamers waar je met zijn achten kunt logeren (€ 18 per persoon per nacht). Het aangrenzende **FABRIKCAFÉ** serveert bovendien voedzame boerenontbijtjes.

Ook in de up and coming wijk Friedrichshain kun je voor een appel en een ei logeren, in het low budget designhotel **MICHELBERGER HOTEL**, dat helemaal werd ingericht door de bekende ontwerper Werner Aisslinger. Hij maakte bijna alle meubels zelf, of hij vond ze op een vlooiemarkt en gaf ze een nieuw leven. In de gemeenschappelijke ruimten tref je de leukste mensen, onder wie heel veel toerende muzikanten. Tweepersoonskamers vanaf € 60 per nacht.

Als het iets meer mag kosten, is **HOTEL Q** aan te raden. Een designhotel met futuristische snufjes in alle kamers, een wellness-afdeling, maar ook een knusse lobby met open haard. Kamers vanaf € 150 per nacht.

Vlakbij de hippe Hackescher Markt kun je voor € 129 (tweepersoonskamer) riant slapen in een van de nieuwste hotspots van Berlijn: het **WEINMEISTER HOTEL**, te herkennen aan de gouden gevel. Het interieur reflecteert de contrasten van de stad zelf: rauwe punk versus decadente luxe. ❖

TIP: DE ZONDAGSE BRUNCH IS BEROEMD IN BERLIJN. BIJ HEEL VEEL CAFÉS KUN JE VOOR EEN KLEIN BEDRAG ONBEPERKT GENIETEN VAN EEN UITGEBREID ONTBIJTBUFFET, DAT JE TOT LAAT IN DE ZONDAGMIDDAG KUNT LATEN DUREN.

FASTGUIDE BERLIJN

SHOPPEN

THE CORNER BERLIN, Französische Strasse 40, Knesebeck Strasse 32, www.thecornerberlin.de
KONK, Kleine Hamburger Strasse 15, www.konk-berlin.de
QUARTIER 206, Friedrichstadt/Passagen, Friedrichstrasse 71, www.quartier206.com
DEPARTMENTSTORE, Friedrichstrasse 71, www.departmentstore-quartier206.com

ANDREAS MURKUDIS, Münzstrasse 21-23, www.andreasmurkudis.net
WUNDERKIND, Gendarmenpalais, Markgrafenstrasse 42, www.wunderkind.com
WUNDERKIND VINTAGE BOUTIQUE, Tucholskystrasse 36, www.wunderkind.com
MYKITA, Rosa Luxemburg Strasse 6, www.mykita.com
BERLINOMAT, Frankfurter Allee 89, www.berlinomat.com
STARSTYLING, Mulaackstrasse 4, www.starstyling.net

DRINKEN

KAFFEE MITTE, Weinmeisterstrasse 9a, www.kaffeemitte.de
NEWTON BAR, Charlottenstrasse 57, www.newton-bar.de
KLEINE REISE, Spreevaldplatz 8, www.kr-club.com

ETEN

ALPENSTÜCK, Gartenstrasse 9, www.alpenstueck.de
GREEN RICE, Adalbertstrasse 12
EDELWEISS, Görlitzerstrasse 1-3, Haus 2, www.edelweiss36.com

DANSEN

40 SECONDS, Potsdamer strasse 58, www.40seconds.de
TRESOR, Köpenickerstrasse, www.tresorberlin.com
WEEK END, Alexanderstrasse 7, www.week-end-berlin.de
CLUB DER VISIONAIRE, clubdervisionaiererecords.com
TANZWIRTSCHAFT KAFFEE BURGER, Torstrasse 60, www.kaffee-burger.de

ZWEMMEN

BADESCHIFF, Eichenstrasse 4, www.arena-berlin.de

FIETSEN

CALLABIKE, www.callabike-interaktiv.de

SLAPEN

DIE FABRIK, Schlesische Strasse 18, www.diefabrik.com
HOTEL Q, Knesebeckstrasse 67, www.loock-hotels.com
THE WEINMEISTER, Weinmeisterstrasse 2, www.the-weinmeister.com
MICHELBERGER HOTEL, Warschauer Strasse 39-40, www.michelbergerhotel.com

TRESOR

ANDREAS MURKUDIS

DEPARTMENT STORE

CORNER BERLIN

ALPENSTÜCK

WUNDERKIND

BADESCHIFF

DIE FABRIK

Q! PENTHOUSE

KAFFEE MITTE

MICHELBERGER

MYKITA

VINTAGE KOFFIELEUTEN IN HET MICHELBERGER HOTEL

HOTEL Q: FUTURISTISCH MAAR TOCH KNUS

